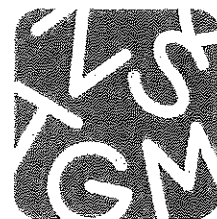

post...
bellum

┌ paměť
národa └

PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ

Příběhy našich sousedů

Ve školním roce 2022 / 2023 se naše základní škola zúčastnila projektu pod názvem Příběhy našich sousedů. Tento projekt byl uskutečněn pod záštitou neziskové organizace Post Bellum. Projekt byl určen pro žáky osmých a devátých tříd základních škol.

Cílem projektu je přiblížit žákům moderní dějiny jinou formou, než prostřednictvím učebnic, nebo přednášek vyučujících. Úkolem vybraných žáků bylo najít jednoho pamětníka, babičku, nebo dědečka a poprosit je o rozhovor. Rozhovor byl založený na otázkách, které se žáci za pomoci vyučujícího sestavili a byl cílený na život pamětníka, především život před revolucí.

Z naší základní školy začalo na projektu pracovat více žáků, avšak na závěrečné prezentaci pracovali tři žáci, Ema Civišová, Karolína Sahrai, Ondřej Jankůj. Na projektu pracovali s paní učitelkou Erikou Maradovou.

První naše schůzka proběhla s koordinátorkou projektu paní Michaelou Mrázkovou v říjnu. Řekli jsme si, co od projektu čekat, jak bude probíhat spolupráce a jak vybírat pamětníky.

Na druhé schůzce žáci předložili návrh na pamětníky, ze kterého jsme vybrali paní Ludmilu Jankůjovou. Paní Jankůjová byla oslovena pedagogem a také koordinátorem projektu.

Během dalších schůzek jsme s žáky skládali a vymýšleli otázky pro paní Ludmilu a učili se pracovat s diktafonem. Po Vánocích jsme se s paní Ludmilou sešli a společně s ní nahráli rozhovor. Rozhovor byl směřován především na její mládí v kontextu srpna 1968, kdy k nám přijížděly ruské tanky a paní Ludmila proti nim jela na motorce a nevěděla, co se děje. Také zavzpomínala na dobu těsně před sametovou revolucí a na to, jak prožívali pád komunismu. Celkem vznikla více než hodina nahrávky, kterou si poté žáci několikrát přehráli a napsali podle toho stručný životopis (viz příloha).

Jedna z nejzajímavějších věcí byla pro žáky nahrávání v Českém rozhlasu Brno. Ráno jsme přijeli do rozhlasu, kde si nás vzala na starosti paní moderátorka. Nejprve jsme udělali cvičení, abychom se rozmluvili a zkusili si různé jazykolamy. Poté nám paní moderátorka vysvětlila, jak mluvit do mikrofону, jak nahrávání funguje. Zkusili jsme si říct pár vět do mikrofónu, poté jsme se vrhli na nahrávání životopisu. Toto byla pro žáky velmi složitá část,

protože si museli dávat pozor na správnou výslovnost, tón hlasu, hlasitost. Nahrávku nám paní moderátorka pustila a ohodnotila ji ona i žáci.

Další část práce bylo zakomponovat hudbu, případně zvukové efekty do nahrávky. Vybrali jsme zvuk jedoucího tanku a folklórní písničku. Nahrávky jsme předali panu zvukaři v rádiu, který je zapracoval do finální nahrávky.

Během dalších schůzek jsme s žáky trénovali na závěrečnou prezentaci projektu. Chtěli jsme vystoupení pojmout jinak než jen spuštěním prezentace. Nacvičili jsme krátkou scénku, která obsáhla to nejdůležitější z života paní Ludmily. Během scénky jsme také použili nahrávku z rozhlasového studia.

Závěrečná prezentace se konala 28. 3. 2023 v kině Panorama v Kyjově. Naše pozvání přijala paní Ludmila i s manželem. Byli jsme moc rádi, že se přijeli na naši práci podívat.

Za tuto příležitost jsme byli velmi vděční. Je důležité, aby se žáci dozvěděli o moderních dějinách a je jen ku prospěchu věci, že se to dozví nejen z učebnic, ale hlavně od lidí, kteří tuto dobu zažili. Paní Ludmila nám poutavě vyprávěla o době, kdy byla malá a pomáhala doma rodičům s hospodářstvím, dospívala, vychovávala děti. Do všech těchto životních etap se promítl politický režim, především rok 1968 a pak také listopad 1989. Nikdo z nás si tuto dobu nezažil a nedovedeme si představit, jaké to muselo být.

Závěrem patří poděkování paní Jankůjové, že se s námi projektu zúčastnila, naší škole, která nám dovolila se na projektu podílet, a také obci Šardice, která tuto spolupráci financovala.

Životopis Ludmila Jankůjová

Paní Ludmila Jankůjová, rozená Frolcová, se narodila 12. 12. 1946 v Šardicích. Bydlela s rodiči v Šardicích, kde měli velké hospodářství.

Zde navštěvovala i základní školu. Po splnění základní školní docházky byla rok na středním odborném učilišti v Kyjově, ale poté nastoupila na střední vinařskou školu na Slovensku, kde v roce 1963 maturovala. Vinařskou školu si vybrala, protože se z politických důvodů na žádnou jinou střední školu nedostala. Po maturitě nastoupila paní Ludmila do JZD ve Strážnici.

Ve svých 25 letech se provdala a měla tři děti. Po mateřské dovolené nastoupila do místního JZD. Z vyprávění rodičů o roce 1948 si pamatuje nepříjemné střípky, kdy jim strana z hospodářství vše sebrala.

Na rok 1968 už vzpomíná jinak. Pamatuje si, jak přijely tanky a paní Ludmila proti nim jela na motorce. Také vzpomíná na to, jak chodila do kostela a někteří lidé se s ní přestali bavit, protože to nebylo v souladu s režimem. Avšak díky jejím koníčkům, jako byl folklór a víno a hlavně díky rodině, tento režim zvládla.

Dnes je paní Ludmila v důchodě, věnuje se hlavně vnoučatům, a čas od času zabrousí na internet, aby měla stále přehled o tom, co se ve světě děje.

ÚVOD: představení, rodina, rodiče, bydliště, studium – studiová nahrávka

Paní Ludmila Jankůjová, rozená Frolcová, se narodila v roce 1946. Její život je zajímavý tím, že si pamatuje z vyprávění rodičů roku 1948. Bydlela v rodinném domě s rodiči. Její rodiče měli velké zemědělské hospodářství, kam paní Ludmila spolu s její sestrou chodila pomáhat.

„Pamatujete si něco z vyprávění Vašich rodičů o roce 1948 a nástupu komunismu?

Pokračovala Vaše hospodářství?“ (písnička 0:00 – 0:36)

25:33 – 26:03

„Ne, ne, ne. To se zlikvidovalo to hospodářství, potom začalo družstvo, tak nám pobrali všecko. Rodičom, mně né. Rodičom posbírali krávy, telátka, koně, stroje, kerý sme měli.“

26:41 – 26:57

„Nám nadávali lidi, že chodíme do kostela a že jim neco kazíme. A já nevím, co sme kazili. Já si myslím, že sme nekazili nic. Nekeří lidi se s nama přestali aj bavit, že chodíme do kostela.“

„Pamatujete si, kde jste byla, když jste se dozvěděla o příjezdu tanků v roce 1968?“

(písnička 0:37-0:45)

18:27 - 18:32

„Velice si to pamatuju, na padělkách.“

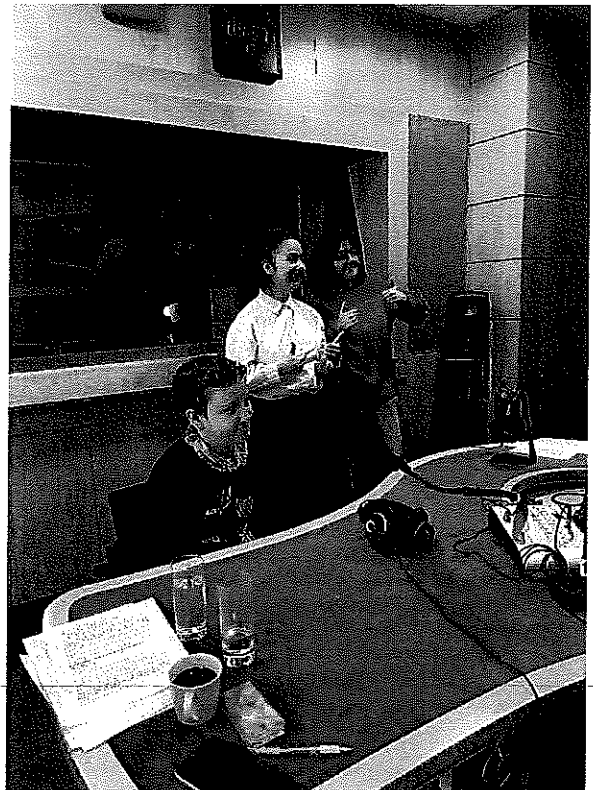
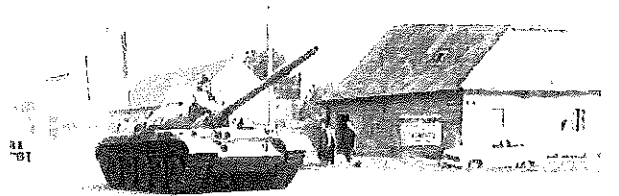
Zvuk tanku <https://www.youtube.com/watch?v=rjcfHbZ8rU> (0:01 – 0:05)

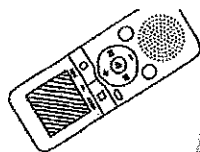
19:07 – 19:40

„Já sem došla ráno a teřkaj jakési hučení, tanky, říkám doprkvančič co to jako hučí lebo co. A potom sem naráz zjistila, že tam jezdijú tanky po silnici. Jéjda, no, babička dělala eště u slípek na nivě, tam jak sú včílkať rajčatárna, tak tam. A já sem měla strach, aby náhodů se jí něco nestalo, tak já naproti tym Rusom, oni jeli k Šardicom a já na motorce sem jela proti nim.“

Pro paní Ludmilu je celý život důležitá víra, a to se projevilo i v tomto období. „Řekněte nám, koňaly se ve Vaší vesnici mše svaté?“ (písnička 0:46 – 0:59)

24:33 – 24:50

Příběhy našich sousedů
Hodonínsko

Závěrečná zpráva projektu Příběhy našich sousedů Hodonínsko školní rok 2022/2023

Realizátor: Post Bellum, z. ú.
MgA. Michaela Chalupská, hlavní koordinátorka projektu
michaela.chalupska@postbellum.cz, 777 958 528

zprávu vypracovala: **Michaela Mrázková**, místní koordinátorka projektu
michaela.mrazkova@postbellum.cz, 777 536 898

Ve školním roce 2022/2023 proběhl na Hodonínsku druhý ročník Příběhů našich sousedů. Do projektu se zapojilo 11 základních škol z okresu Hodonín. Výstupem projektu je 11 nahrávek pamětníků.

S oslovováním základních škol jsme začali už na jaře roku 2022, abychom od nového školního roku mohli začít s motivačními hodinami a s přípravou učitelů a žáků na nahrávání pamětnického rozhovoru. Projekt Hodonínsko naplno odstartoval v říjnu. Přihlásily se následující základní školy: **ZŠ T. G. Masaryka Šardice, ZŠ J. A. Komenského Kyjov, ZŠ a MŠ Dr. Joklíka Kyjov, ZŠ Vnorovy, ZŠ M. Kudeřikové Strážnice, ZŠ Strážnice, Školní 283, ZŠ a MŠ Mikulčice a ZŠ a MŠ Prušánky, ZŠ Hodonín, Vančurova 2, ZŠ Hodonín, U Červených domků 40 a ZŠ Hodonín, Mírové náměstí 19.** Všichni zapojení učitelé byli během října 2022 proškoleni místní koordinátorkou, která je seznámila s metodikou projektu, popsala jim jednotlivé fáze projektu a jeho harmonogram. Po individuální dohodě v každé škole potom místní koordinátorka ve spolupráci s učiteli realizovala buď motivační hodiny pro žáky, na základě kterých potom učitelé sestavili **dvou až sedmičlenné žakovské týmy**, nebo motivační hodinu pojala jako seznámení s projektem pro již vybrané žáky.

Tým ze ZŠ Dr. Joklíka Kyjov a paní Marie Hudečková

Tým ze ZŠ Vnorovy a pan Josef Všetula

Tým ze ZŠ Hodonín, U Červených domků 40 a pan Josef Zouhar

Tým ze ZŠ Hodonín, Vančurova 2 a pan Václav Koplík

Jáchymově, kde zemřel. Nebo také na omezování studia jejích dětí během normalizace. Během Palachova týdne byla v Praze.

Václav Koplík, *1945

Babička pana Koplíka, velká zemědělkyně, po roce 1948 odmítala vstoupit do JZD, jeho dědečkovi omezovali živnost a omezování byli i další členové rodiny (i kvůli své víře). On sám nikdy neuvažoval o vstupu do KSČ. Později se však dozvěděl, že byl několikrát komunisty vyhlídnut, ale jak sám říká, jako katolík se jim nehodil.

Antonín Kučera, *1947

Hodonínský patriot, vášnivý fotograf a autor knih Hodonín nostalgický. Zažil okupaci vojsk Varšavské smlouvy, kterou v Hodoníně fotil. Zažil i neštěstí na dole Dukla v Šardicích v roce 1970 (zatopení šachet).

Marie Matyášová, *1940

Ještě jako dítě zažila 2. světovou válku. Po roce 1948 hrozilo, že jejímu dědečkovi zavřou živnost, ale jeho tchán, otec paní Matyášové pracoval na okresním výboru, takže mu vyjednal výjimku. Po základní škole nastoupila do fabriky Maryša, kde pracovala celý život. Během svého života se zapojila do spolkového života (sdružení dobrovolných hasičů, Československý červený kříž, TJ Orel, muzejní a vlastivědný spolek nebo aktivity strážnické farnosti).

Josef Všetula, *1930

Pamětník 2. sv. v. Otec jeho manželky zastřelen za pomoc v odboji. On sám nejvíce vzpomínal na svou vojenskou službu, kdy byl v roce 1953 vyslán jako radiotelegrafista do Koreje, kde se měl podílet na dodržování podmínek příměří mezi Jižní a Severní Koreou.

Josef Zouhar, *1943

Jako dvouletý zažil konec 2. sv. v. Především ale zavzpomínal na měnovou reformu a odpor ze

Před samotným setkáním s pamětníkem všechny týmy absolvovaly **workshop „Jak natočit pamětníka“** vedený místní koordinátorkou. V rámci workshopu si děti osvojily zásady natáčení rozhovoru celoživotních vzpomínek a naučily se ovládat nahrávací techniku. Do tohoto školního roku nezasáhly žádné mimořádné události. Organizace a harmonogram projektu tedy plynuly standardně. Jen výjimečně se musely některé aktivity z důvodu běžné nemocnosti přesouvat. **Setkání pamětníků s dětmi** probíhala buď ve školách, nebo přímo u pamětníků doma. To byl případ paní Juráskové a Matyášové a pánů Černého, Všetuly a Zouhara, kteří žáky přivítali u sebe doma. Ostatní přišli za žáky do školy. Žáci vyprávění celoživotních vzpomínek zaznamenali na diktafon a celé setkání zdokumentovali i fotograficky. Využívali předem připravené otázky a zároveň se postupně vyptávali na různé souvislosti, které vyplynuly během rozhovoru. Někteří pamětníci dětem při rozhovoru ukazovali dobové fotografie a různé další materiály související s jejich životním osudem.

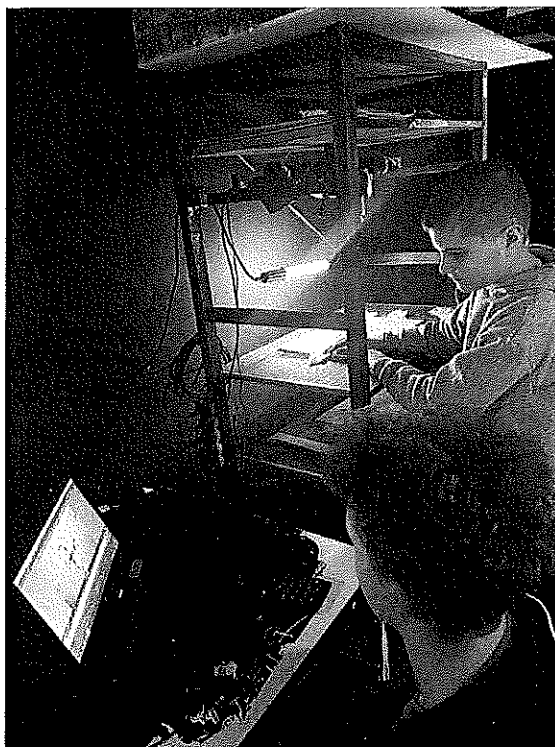
Všechny týmy se po návštěvě u pamětníka zúčastnily **workshopu „Jak vyprávět příběh“**, jehož cílem je seznámit děti se základy narativní techniky a pomoci jim v uchopení pamětnického příběhu před přípravou reportáže.

V projektu vznikla **1 animovaná reportáž, 3 video reportáže a 7 rozhlasových výstupů.**

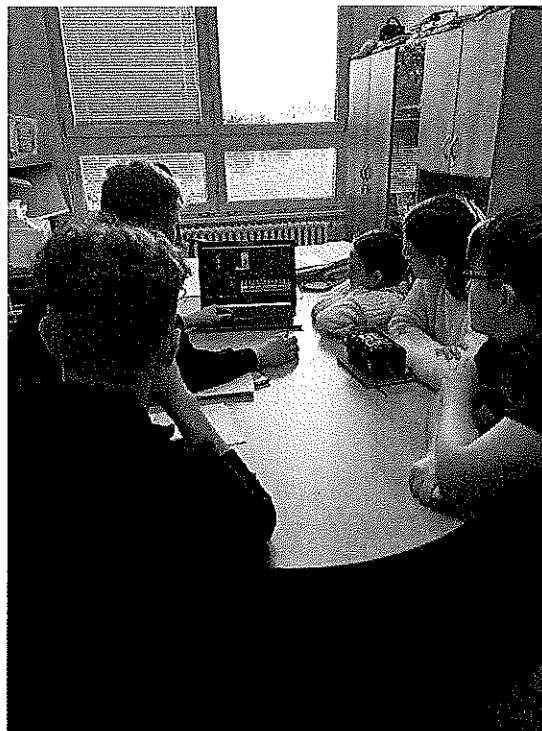
První animační workshop, na kterém se žáci dozvěděli, jak animace vzniká a co vše je potřebné, aby měli pro svou animaci připravené, proběhl on-line. Po natočení svého rozhovoru a vytvoření všech rekvizit a podrobných scénářů (storyboardů) se tým vydal na **druhý animační workshop** do Brna do **Studia Scala**, kde pod vedením lektorky Marty Chaloupkové již vznikla finální reportáž.

Video workshopy, které vedl lektor Petr Vašků, se konaly přímo ve školách, kam za dětmi lektor přijel.

S rozhlasovými reportážemi týmům pomáhala lektorka Karolina Antlová, která vede **audio workshopy v Českém rozhlasu Brno**, kam týmy přijely osobně. Jen tým z Prušánek bohužel z důvodu nemoci nahrával později a i pro komplikovanější dopravu do Brna na workshop nepřijel. Tomuto týmu tedy se scénářem a stříhem pomohla místní koordinátorka. Nahrávání komentářů pro reportáž tým zvládl sám.

Animační workshop ve Studiu Scala, tým ZŠ Vnorovy

Video workshop, tým ZŠ M. Kudeřkové

Paměť národa Jižní Morava ————— (+420) 257 316 966 ————— IČO: 26548526, DIČ: CZ 26548526

Radnická 369/10, 602 00 Brno ————— jiznimorava@postbellum.cz ————— č. účtu: 115-8357420207/0100

Post Bellum, z. ú. ————— postbellum.cz ————— pametnaroda.cz

Slavnostní závěrečná prezentace proběhla v úterý 28. března 2023 od 17 hodin v kyjovském Kině Panorama.

Úkolem dětí bylo představit životní příběh pamětníka veřejnosti a odborné porotě, ve které zasedli **Blanka Pokorná** (historička, Vlastivědné muzeum Kyjov), **Ludmila Hübschtová** (pedagožka, Klvaňovo gymnázium a střední zdravotnická škola Kyjov) a **Lukáš Ivánek** (novinář, Hodonínský Deník). Porotci hodnotili nejen vystoupení dětí na závěrečné prezentaci, ale také všechny výstupy, které během půlroční práce dětí vznikly. V sále kyjovského kina je zaujaly všechny prezentace žáků. Některé týmy představily své pamětníky prostřednictvím powerpointové prezentace, někteří si připravili krátkou divadelní scénu. Tentokrát byl projekt **koncipován jako nesoutěžní**, porota tak nerozhodovala, kdo zvítězí. O to více však žáky hodnotila slovně a poskytla jim detailní zpětnou vazbu.

Závěrečná prezentace, tým ZŠ Strážnice, Školní 283

Závěrečná prezentace, tým ZŠ J. A. Komenského Kyjov a pan Miroslav Černý

Všechny zapojené děti si odnesly certifikát potvrzující účast v projektu, poukazy do **ZOO Hodonín**, bloky a další dárky od **měst Hodonín a Kyjov, Racio, Aqualand Moravia a SONNENTOR**. Pro žáky ze Strážnice a Vnorov věnoval poukazy **Kulturní dům Strážničan ve Strážnici**. Týmy z Kyjova a Šardic dostaly poukazy od **Městského kulturního střediska Kyjov**. Žáci z Hodonína, Mikulčic a Prušánek dostali permanentku na přehlídku ochotnických divadel od **Domu Kultury Hodonín**.

Článek o průběhu projektu zveřejnil **Hodonínský Deník, Hodonínské listy, Kyjovské noviny, Zpravodaj obce Mikulčice a zpravodaj obce Šardice**. Další články o závěrečné prezentaci vyjdou v již zmíněných periodikách a také v **Prušánském zpravodaji, Strážničanovi a Informačních listech obce Vnorovy**.

Na závěr jsme poprosili zapojené učitele, aby celý projekt zhodnotili. Jejich ohlasy byly většinou velmi pozitivní. Kladně hodnotili zejména příležitost setkat se s pamětníkem, mezigenerační sblížení a možnost navštívit **Studio Scala, Český rozhlas Brno nebo Státní okresní archiv Hodonín**.

Paměť národa Jižní Morava (+420) 257 316 966 IČO: 26548526, DIČ: CZ 26548526

Radnická 369/10, 602 00 Brno jiznimorava@postbellum.cz č. účtu: 115-8357420207/0100

Post Bellum, z. ú. postbellum.cz pametnaroda.cz